

КАЗАКОВА І.С., ст. гр. ОПУТ-11м
Наук. керів.: Селезньова Н.О., к.е.н.
ДВНЗ "ДонНТУ" Автомобільно-дорожній інститут,
м. Горлівка

УПРАВЛІННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ ПОТОКАМИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Изучены подходы к управлению материальными потоками промышленного предприятия. Дополнены функции управления материальными ресурсами учетом и регулированием.

Актуальність. Для прискорення стабілізації фінансового стану та підвищення ефективності функціонування промислових підприємств за сучасних умов господарювання управління рухом їх матеріальних ресурсів повинно відбуватися з використанням логістичного підходу. Однією з особливостей даного підходу є його застосування в межах сформованої логістичної системи. Але перед безпосереднім розглядом питання управління матеріальними потоками в межах логістичної системи доцільно провести дослідження функцій управління матеріальними потоками промислового підприємства в межах даної системи.

Мета дослідження. Теоретичне обґрунтування функцій управління матеріальними потоками промислового підприємства в межах логістичної системи.

Основна частина. Розглянемо управління матеріальними потоками промислового підприємства з точки зору теорії управління. Як відомо, управлінням об'єктом представляє собою зовнішні впливи на нього, спрямовані на зміну траєкторії його руху для досягнення поставленої мети і має на увазі використання загальних концептуальних принципів, що включають наявність інформації про кінцеву його мету, яка є відправною точкою для проектування процесу управління і визначає критерії функціонування; про початкові умови функціонування об'єкта, які описують координати його стану з врахуванням конкретних значень його параметрів в нульовий момент часу, обраний для цілей управління; про його внутрішню структуру, яка відбиває закономірності функціонування об'єкта і про стан зовнішнього середовища, яке характеризує умови, що оточують об'єкт, параметри та структуру зовнішніх об'єктів, які взаємодіють тим чи іншим чином з даним.

Перед безпосереднім розглядом та конкретизацією управлінських процедур, які використовує логістична служба як суб'єкт управління при організації просування матеріального потоку в межах логістичної системи, необхідно дослідити визначення поняття «управління матеріальним потоком».

Аналізуючи трактування даного поняття можна виділити ряд аспектів, через які можна розглядати особливості управління матеріальними потоками.

Так, професор Г. Павеллек, В. Дж. Стивенсон, професор А.А. Смахов, А.Н. Родников [1, 2] визначаючи сутність поняття управління матеріальним потоком акцентують увагу на управлінському аспекті. З цієї точки зору управління матеріальними потоками представляє собою планування, контроль та регулювання матеріального потоку, що надходить на підприємство, обробляється та доставляється замовнику.

Професор Сергеев В.І. [3] розглядає управління матеріальними потоками з позиції бізнесу як інтегральний інструмент менеджменту, який сприяє досягненню стратегічних, тактичних та оперативних цілей організації бізнесу за рахунок ефективного управління матеріальними потоками та відповідними потоками інформації.

Розглянуті вище підходи відносяться до одного принципового напрямку, пов'язаному з функціональним підходом до товароруку, тобто управління всіма фізичними операціями, які необхідно виконати при доставці товарів від постачальника до замовника.

Інший напрямок, на думку Є. Мате й Д. Тискье [4], характеризується більш широким підходом: крім управління товарорухом він включає аналіз ринку постачальників та замовників, координацію попиту та пропозиції на ринку товарів, а також здійснює гармонізацію інтересів учасників процесу товароруку.

На основі досліджень теорії менеджменту, зокрема праць Мескона М. [5] під управлінням розуміється процес планування, організації, мотивації та контролю, необхідний для того, щоб сформулювати та досягти поставлених цілей. Враховуючи все вище зазначене, можна виділити наступні основні функції управління, які найбільш властиві при організації просування матеріального потоку в межах логістичної системи:

- планування, яке передбачає ухвалення рішення про напрямок дії для досягнення бажаного результату і зосередження уваги на цілях і стандартах;

- організація, яка розкриває реалізацію відпрацьованих планів і програм, формування структури та системи управління фірми, забезпечення її діяльності необхідною документацією, тобто організація виробничого процесу;

- мотивація, завданням якої полягає в тому, щоб члени організації виконували роботу відповідно до делегованих обов'язків а керівництво повинно мотивувати своїх працівників за допомогою створення внутрішнього стимулу до дій;

- контроль, під яким розуміють вимір роботи і спостереження за нею, зіставлення отриманих результатів із запланованими і при необхідності вживання коригувальних заходів. Контроль необхідний для своєчасного визначення небезпеки, виявлення помилок, відхилень від існуючих стандартів і цим самим створення основи для процесу коригування діяльності фірми.

Враховуючи те, що управління рухом матеріального потоку

безпосередньо пов'язано з розв'язанням інформаційних завдань, збором, обробкою, зберіганням та видачею інформації, веденням оперативного, статистичного, податкового обліку та складанням бухгалтерських звітів, і з огляду на те, що за сучасних умов господарювання ускладнюються розрахунки з замовниками готової продукції та постачальниками сировини і комплектуючих і, крім то, ціни постійно коливаються, що впливає і на показники собівартості та прибутку, доцільно доповнити вищевказані функції управління обліком.

Динамічність умов здійснення господарської діяльності обумовлює значний ступінь впливу фактора невизначеності. Поява різних незапланованих обставин може перетворити цілі реальні в момент формування плану організації просування матеріального потоку між ланками логістичного ланцюга в недосяжні. Тому за сучасних умов зростає роль функції регулювання, що забезпечує ліквідацію «вузьких» місць, які з'являються при організації руху матеріального потоку [6, с. 42].

Висновки. Таким чином, запропоновано доповнення системи управління, яка традиційно включає до свого складу чотири базові функції, до яких, як правило, відносять планування, організацію, мотивацію та контроль, обліком та регулюванням. Конкретизація їх змісту сприятиме гнучкому її реагуванню на зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі за рахунок більш чіткого врахування в бухгалтерському обліку мінливих цін на сировину, матеріали та готову продукцію і проведення складних розрахунків з клієнтами, а також за рахунок можливості корегування планів діяльності суб'єкту господарювання.

Бібліографічний список

1. Бутрин А.Г. Управление материальными, финансовыми и информационными потоками на промышленном предприятии: [монография] / А.Г. Бутрин. – Челябинск: ЮУрГУ, 1999. – 108 с.
2. Смехов А.А. Введение в логистику / А.А. Смехов. – М.: Транспорт, 1993. – 112 с.
3. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе / В.И. Сергеев. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 608 с.
4. Мате Э. Логистика / Э. Мате, Д. Тискье; пер. с франц. под ред. Н.В. Куприенко. – СПб.: Нева, 2003. – 128 с.
5. Мескон М. Основы менеджмента / М. Мескон, М. Альберт, Фр. Хедоури; пер. с англ. – М.: Дело, 1997. – 486 с.
6. Хобта В.М. Управління інвестиціями: [навчальний посібник] / В.М. Хобта - Донецьк: ДВНЗ «ДонНТУ», 2009. – 448 с.